Lutherrózsa

A Tatai Evangélikus Egyházközség hírlevele, amely az információáramlást és a lelkiséget kívánja segíteni. Alapítva Urunk 1992. esztendejének adventjében.
Kapják a gyülekezet tagjai, Tata vonzáskörzetének evangélikussága és az érdeklődők. *Megjelenés:* **minden hónap első vasárnapján.**
Kiadó/Szerkesztő: ***Franko Mátyás*** tatai evangélikus lelkész Tel./Fax: **34-588-065**
Drótpostacím: **frankom962@gmail.com** Virtuális újságunk elérhetősége:**http://tata.lutheran.hu**

XXVI. évfolyam
Hírlevél
2018. szeptember

Andy Denzel: **Szelfiző lány**

Elgondolkodtatott egy svájci művész *Andy Denzel* 2016-ban készült szobra. A téma annyira hétköznapi, hogy szinte már észre sem vesszük, de ha közelebbről megnézzük az alkotást, mintha öntési hibából fakadó csíkok szabdalnák szét vízszintesen a kompozíciót. Ez azonban tudatos, a művész szinte minden fotografikáján megjelenik ez a *töredezettség*. Ő ezt úgy magyarázza, hogy ezzel a folymatosan változó valóságot akarja megállítani egy pillanatra, hogy ezzel a szemlélődő belevonódjék az alkotásba, s továbbgondolja annak üzenetét.

Számomra a horizontális "elcsúszás" a mostani embervilágot tükrözi. Szépíthetjük, de valajóban vízszintes irányban, azaz embertársainkkal való kapcsolatunkban igencsak "elcsúsztunk"... Az individuum 19-20. századi tobzódása, sőt olykor "istenítése" – az egyén érdekének mindenek mércéjévé tétele – következtében – jóléti világ ide vagy oda – sajnos nem illeszkedünk harmónikus, "normális" egésszé. A szakemberek a közösségek – kicsitől az össztársadalmig bezáróan, sőt azontúl egészen a globális szintig elmenően – általános kríziséről beszélnek, s persze arról, hogy csakis a közösségek újrafelfedezése az egyetlen kiút az *ökológiai, gazdasági,* s igen az *erkölcsi válság*ból is.

Álságos válság

Miért? Az ok viszonylag egyszerű, csak el van rejtve a felületes szemlélő elől. A fősodrású média azt szuggerálja, erre kondicionál minket az oktatási rendszer is, sőt az a kor, amiben élünk, hogy *az egyén boldogsága csak pénzügyi-, gazdasági mutatók kérdése*, hiszen az egész társadalom nem más, mint egy hihetetlenül összetett *gépezet*... Az emberre lehet úgy tekinteni, mint egy fogaskerékre a nagy masinában, *de nem szabad!* Egyébként a gépnek is vannak "üzemi" paraméteri, amire ha nem figyelünk, akkor folyamatosan, egyre nagyobb teljesítményt kipréselve a gépből, az is meghibásodik, sőt javíthatatlanul tönkremegy. Ez a mostani válságunk azért álságos, mert gazdasági-pénzügyi megoldásokat részesít előnyben, s ha kellőképpen okos/*smart* vagy, akkor megelőzve a többieket, egyedül *te* nyertesként kerülhetsz ki belőle. Pedig:

Egyedül nem megy...

"De én nem is vagyok egyedül!" Látszólag... Ahogyan ez a *önfotózó lány* sincs egyedül, hiszen éppen a virtuális térbe tölti fel a "magam-fotóját", de fizikálisan mégis, hiszen kizárja magát a valódi világból, mert a közösségi lét *illúzióját* nyújtó ön-képmegosztás, "FB", "Insta" stb. által nyújtott érzést teszi meg élete prioritásának.

A lány egyedül van, de mégsem érződik rajta magányának súlya, hiszen a kommunikációt (a közösségben levést) folyamatosnak éli meg: *bárhol, bármikor készíthet magáról képet*, melyet rögtön fel is rakhat az "idővonalára", s mindeközben azt gondolja, hogy nincs egyedül, sőt, hogy sok száz *"barátja(?)"* – legfeljebb ismerőse(!), azok is többségükben csak felületesen ismerősök – állandó figyelme rá irányul.

Ez azonban csak *illúzió*! Egyrészt embervoltunkból fakadó tény, hogy 150-200 embernél többet a látásból-ismertség szintjétől mélyebben egyszerűen képtelenek vagyunk folyamatosan tudatunkban tartani, másrészt mintha egész modern korunk technikai-civilizációs kommunikációs apparátusa, virtuális-terestül, mindenestül azért lenne, hogy a magánnyal szemben megkonstruálhassa az egyén számára a *"közösségben-lét" illúzióját*.

Ettől az egyedüllét még nem lesz társas-lét

Az üzenet, egy-egy fénykép vagy csoportos videó játék a virtuális térben – csak kicsit több a semminél. A közösség, a társ hiánya ásító űrként még mindig ott marad az egyedül maradt ember számára, melyet megpróbálhat szintén illuzórikusan megszüntetni – erre a technika a lehetőségek széles skáláját kínálja –, de a magány attól még megmarad. Talán nem gyötrő annyira, amíg ezek az aktivitások tartanak, amíg lefoglalnak az üzenetek és küldések, és a játék-pályákon való továbblépés izgalma. Egy jó ideig – ez hosszú éveken át is eltarthat – el lehet feledkezni arról, hogy egyedül vagyunk.

Mert van abban persze igazság, hogy végső soron egyedül vagyunk, hiszen egyedül születünk és egyedül halunk meg, és életünk két földi végpontja között is sokszor egyedül kell lennünk, de Isten *minden körülményen* keresztül arra tanít minket, hogy *mi közösségbe és a közösségért* teremtett teremtmények vagyunk! Sorsunk lényege, létünk mélysége akkor tárul fel előttünk, ha megértjük hol a helyünk a közösségben, s ezt elfogadva, felelősséget vállalva másokért elhordozzuk Isten-adta, célvezérelt sorsunkat.

A Szentírás Isten gyermekeit közösségnek látja

Az Ószövetség is Isten népéről beszél, de ezt a Jahve-Istent úgy mutatja be, mint *Deus absconditus-t*, azaz el-elrejtőzködő, más fordításban időnként magát kinyilatkozató Világteremtő Erőt. Az újszövetségi iratok szerint Jézus a Tizenkettő elhívásával szimbolikusan új választott népet gyűjt maga köré, de ráadásul ennek az *„eklézsiának"* – ecclesia = *elhívottak, kihívottak* gyülekezete – még egy többletet is ajándékoz: *saját jelenlétét: "Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig!"*

A magány az mindig szenvedés, az Írás pedig arra tanít, hogy *"Nem jó az embernek egyedül"*. Sokan mégis inkább az egyedüllét szenvedését fogadják el, ahelyett, hogy ezen változtatnának! Isten nem akar minden szenvedéstől feltétlenül és minden áron megkímélni minket, mert az egyedüllétkor átélt szenvedés, elszeparáltság és magány fájdalma annak a tapasztalat-sorozatnak a része, mely bennünket végül az Istenre szorultságunk felismeréséhez vezet el.

Életünk jó-irányba fordításához, a változtatáshoz azonban nem csak bátorsága van szükség, hanem hitre is, hogy Isten kegyelme mindig velem marad, akkor is, ha túl bátor lennék, s elsietném a dolgokat. Olykor nagy hibákat is elkövetünk az életünkben, olyanokat, amit már szinte nem is tudunk kijavítani... Istennel azonban lehetséges a jóvátétel, s ez nem illúzió, hanem Isten szeretetének a *valósága!*

fm

Kedves Testvéreim!

Szeptember lett/van, elkezdődött az új tanév... A lelkész is ilyenkor életritmust vált, hiszen a gyülekezeti élet rendes menetéhez mostantól az iskolai hitoktatás is hozzákapcsolódik. Számomra kiváltságosan – ez tatai sajátosság – csak a *gimnáziumi* (tatai "refi") *hit-, és erkölcstan* sűríti teendőimet (csoportösszevonással ebben a tanévben *heti 10 órám van*), kollégáim (katolikusok, reformátusok is) nagyrésze mivel az általánosiskolai vallásoktatásban is részt vesznek, szeptember elejétől méginkább terhelődnek.

Nikodémus Akadémiánk 33. szemeszterét *szeptember 20-án Bajon* kezdjük el. Az alkalmak "menetrendje" interneten nyár eleje óta már elérhető volt, nyomtatásban is elvihető, hivogatásként kézbeadható másoknak is!

Gyülekezeti hitoktatás/konfirmációra előkészítő órák kerete – ahogyan lenni szokott – szeptember végére áll össze, válik láthatóvá, amikor már az iskolai és egyéb délutáni programok is "megtalálják helyüket" a gyermekek heti időbeosztásában.

Jelentem, hogy a *Joensuu-Pielisensuu*-i testvérgyülekezetünk idén nyáron is egy vasárnapi istentiszteletük offertóriumát 155.85 Eurót (47,944.-Ft) átutalták gyülekezetünknek, ezzel is jelezve, hogy imádságban is szüntelenül hordoznak minket. Finn Testvéreink adományát örömmel fogadtuk, ezúton is köszönjük! *"Az ÚRIsten áldja az Adakozókat és a megadományozott gyülekezetet!"*

Alkalmainkra hívogatva kívánok Mindenkinek napsütéses, szép őszelő/szentmihály havát! "Erős vár a mi Istenünk!"

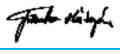

Az aratási hálaadás vasárnapja arra emlékezetet minket, hogy akkor is imádkozzunk, amikor nem vagyunk szükségben, megköszönve Gondviselő Istenünknek mindazt, amivel bőségesen megajándékozott minket ebben az esztendőben is.

Július 9-11 között megtartottuk szokásos hittantáborunkat. (Lásd a túloldali beszámolót!) Köszönjük a szervezők, támogatók segítségét!

Július 20-án este a tatai református templomban zarándok testvéreknek esti áhitatot tartottam. (Cikket lásd a 10. oldalon!)

Július 25-én kistemplomunkban gyászistentiszteletet keretében elbúcsúztattuk *Lehotzky Géza* evangélikus testvérünket. Az élet és halál URa 86 éves korában szólította őt magához. "Boldogok, akik az ÚRban hunytak el."

Augusztus 5-én istentiszteletet után a Jakus család emlékező istentiszteletet tartott. (Cikk olvasható a 6. oldalon!)

Augusztus 19-én a vasárnapi istentiszteleten *Libertiny Ibolya* kistestvérünk – *Libertiny Gergely* és *Frankó Betta* elsőszülött gyermeke – a keresztség szentségében részesült. A gyermek áldó igéje *Máté 6,21* volt: *"Ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is."* (A lelkészcsalád ez alkalomból 10db énekeskönyvet adományozott a gyülekezetnek.)

Szintén ezen az istentiszteleten gyülekezetünk nevében **80.** születésnapja alkalmából köszöntöttem *Selmeczi Lajos* evangélikus lelkésztestvéremet. (Lásd a 9. oldalt!)

Augusztus 20-án délután a Kossuth téren, a városi ünnepség keretében kollégáimmal együtt ökumenikus kenyérszentelésen vettem részt.

Augusztus 20-24. között a lelkészcsalád vendégül látta *Karl Georg Marhoffer* igazgató lelkészt. Fiával együtt gyülekezetük által gyűjtött ruhaneműket hoztak. Ezzel a mostani, őszi rugasegély-akciónkkal – közös megegyezés alapján – egy 25 éves sok segítséget nyújtó projektet zárunk le. Kikapcsolódásként, erőgyűjtésként kirándulásokat tettünk az ország különböző részein. (Ezzel kapcsolatos cikk a 4. oldalon!)

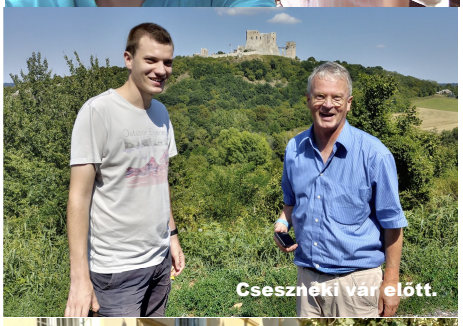
Cseszneki vár előtt.

Szegeden.

Augusztus 27-29 között egyházkerületünk – *Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület* – szervezésében *Zalaegerszegen* (kötelező) munkaévkezdő konferencián vettem részt egyházkerületi lelkésztestvéreimmel együtt.

Az érkezés napján – a zalaegerszegi evangélikus templom mellett.

Hittantábor – 2018.

Idén is, július 9-11. között megtartottuk szokásos „napközis' hittantáborunkat. A jó hangulatú, egyházi kötődést segítő alkalomra rövid képes beszámolóval tekintünk vissza.

Elmélyülten alkotók 1.

Akiket erősen érdekelt a téma – *avagy:* kisebbségben a nagyobbak.

Ebben az esztendőben a demográfiai együttállás, a családi programok, s persze a sok egyéb alternatív programot kínáló táborok alakították gyülekezetünk hittan-táborának összetételét. A képeken is jó látható, hogy a kisebbek alkották a csoport nagyobb részét. A három napon mindösszesen 18 gyermek vett részt, részben vagy teljesidősen a de. 9 órától du. 4 óráig tartó alkalmakon, melyeket a játékos-tanulás, a kreativitás, s a jóidő-engedte szabadtéri foglalkozások töltötték ki.

A nagyobbaknak vetítettképekkel illusztrált órákat tartottam, melyek bibliai történetekből álltak, s az ószövetségi- és újszövetségi példaképeket, hithősöket mutatták be.

Az étkezést most is helyben oldottuk meg, az ebédet pedig rendeltük/hozattuk. Köszönjük ezúton is a lebonyolításban segítkező asszonytestvérek munkáját!

Kézműveskedés Emőke nénivel.

Egy esős délelőttön a templomunk játszó- és alkotóházá alakult át.

Legszorgosabb segítőnk bibliatermi fotókiállításunk – Molnárné Mórotz Márta természetfotóiból – rendezésében.

"Aki ételt ,italt adott..." Egy asztalnál – ebéd együtt.

Rögtönzött bemutató a református táborban tanult énekekből...

„Karlgeorg”

A projektek változnak – a cél és a barátság marad

Idén másodszor, augusztus 20-24. között is eljöttek hozzánk luxemburgi testvéreink. Májusi számunkban már egy hosszabb riportot olvashattak Karl Georg Marhofferrel a luxemburgi Esch/Alzette-i Protestáns Gyülekezet igazgató lelkészével. Gyülekezeteinket nemcsak testvérkapcsolati, de azon túl személyes barátságok is egybefűzik. Az alábbiakban most személyes élményeim felidézésével gondolom át az elmúlt 25 évet.

Karlgeorg... Csak így egybeírva, hiszen gyermekeink gyerekkorának kitörölhetetlen részei voltak azok a napok, s gyakran hetek, amikor „Karlgeorg/karlgeorgo” – csak így emlegették – ruhasegéllyel vagy éppen anélkül, a családjával szabadságát töltve nyaranként Magyarországon tartózkodott.

Ilyenkor a hosszú út – Luxemburg jó ezer kilométrre van Tatától – egyfajta regenerációjaként pár napon át a lelkészcsalád vendégül látta *Karl-Georgot* és kísérő társát – aki hol egyik vagy másik presbitere vagy az utóbbi időben (a mostani alkalommal is) egyetemista nagyfia *Karl-Moritz* volt –, hogy ezzel is kedveskedjünk, s a közös élmények mélyítsék kapcsolatunkat.

Így történt, hogy az évek hosszú során eljutottunk az ország legtávolabbi vidékeire is (volt, ahová többször is!): *Gemenci erdő, Tokaj-hegyvidék, Hortobágy, Dél-Alföld, Zalától az Őrségen* át egész *Nyugat-Magyarországot* bejártuk. Természetesen nem maradhattak ki a kötelező programok: *Budapest, Pannonhalma, Tihany, Hortobágy, Ópusztaszer*, hogy csak néhány fontosabbat említsek. De eljutottunk *Nyitrára* és számos olyan helyre is, amit külföldi csak igen ritkán vagy egyáltalán nem lát: apró települések vagy éppen szűkebb hazám *Szarvas* és *Békés megye* nevezetességei mellett olykor rokoni látogatással egybekötve megmutattuk, hogyan is él a vidéki ember az 1989-es ún. „rendszerváltás” után.

Szegeden a felújított zsinagóga előtt.

Ezek az alkalmak számomra is mindig felfrissítőek voltak, hiszen ha már a papcsalád külföldre nemigen jutott el, akkor legalább ilyetén módon külföld jött el hozzánk „látogatóba”. A Testvérek tudják, hogy igen nagy volt – s még ma is az – a forgalom az asztalunknál, s itt külön ki kell emelnem feleségemnek, mint „Nagytiszteletű Asszonynak” a mindenkori hozzáállását, aki sütésben/főzésben, s az ehhez szükséges dolgok előteremtésében évtizedeken át áldozatosan helytállt... s hogy ez mennyi energiát igényelt – bevallom, ezt most, az utóbbi évek viszonylagos nyugalmában, hosszan visszatekintve látom csak igazán.

Ez a mostani őszi ruhasegény-akció – közös megegyezés alapján – az utolsó, s ezzel egy 25 éves periódus zárul le. Egyrészt a szétosztásban segítséget nyújtók is 25 évvel idősebbek lettek – s bizony volt, hogy hónapokon keresztül kellett tárolnunk pincékben zsákok tucatjaiban a visszamaradt ruhákat, cipőket etc; ha pedig téli időszak volt, akkor még extra fűtenünk is kellett, hogy a ruhák ne dohosodjanak meg – másrészt a felvevő-igény a nagycsaládosok részéről inkább a gyermeknevelést könnyítő dolgok felé tolódott, s az idősebbeknek szánt ruhák már alig-alig találtak új gazdára.

Ez az időszak (is!) szép volt, s ezen segítséggel sokaknak okozott nemcsak örömet, de financiális tehermentesítést is. Hálasak vagyunk/lehetünk luxemburgi tetstvéreinknek, hogy majd három évtizeden át kontrolláltan gyűjtötték, szorírozták, csomagolták a ruhákat, s mindig tisztán szépen kaphattuk meg ezeket. Ebben a karitatív munkában ki kell emelnünk *Evi Marhoffer, Karl Georg Marhoffer* lelkésztestvérem feleségének különösen is sok segítségét!

A bakonycsernyei templomban.

Esperesünk – *Szarka István* – a csernyei gyülekezet történetéről mesél.

Bakonycsernyei templom előtt.

Ópusztaszer – ökumenikus kápolnában.

Gondolataimat néhány, a mostani látogatás alkalmával készült fotóval illusztrálom, s egyben imádságos szeretettel gondolok a *Luxemburgi Protestáns Gyülekezetre,* s *Mindazokra,* akik segítették Kántorunk szortírozásban/szétosztásban jeleskedő koordináló munkáját is!

fm

Keresztelés...

Kedves Szülők, Keresztszülők, kedves Nagyszülők, Dédszülők, Rokonok és Barátok, Ünneplő Gyülekezet!

Van néhány esemény az életünkben, melyek különlegesek. Ilyen pl. egy szép kerek évforduló, egy hálaadó alkalom, amikor is visszatekintve rácsodálkozunk sorsunkra, szeretteinkre, önmagunkra, az élet felfoghatatlan szépségére. De ilyen más dimenzióba helyező alkalom egy esküvő is, két ember őszinte fogadalma az Élet és halál Ura előtt, hogy kitartanak nemcsak a jóban, de a rosszban is, egymás mellett akkor is, ha az a rossz a másikból vagy éppen belőlünk, magunkból indul ki.

Ha ilyen alkalmak részesei lehetünk, arra szokták manapság előszeretettel használni a jelzőt: *szakrális*. Ez azt jelenti a latin *sacrum*-szóból: *szent*, általános vallási értelemben, hogy *elkülönített*, az Istennek fenntartott. De ha jól belegondolunk, ez nem így van! A Szent az nem ceremóniával körbekerített kizáró, hanem Istennel egyesítő néhány perc, vagy inkább csak titokzatos pillanat. Megérteni ezt nem tudjuk, de ha sikerül a külvilágot, ha nem is kizárnunk, de hatásait a lelkünkben hátrébb helyezni, akkor átélhetjük azt, amire azt mondjuk: Isten előtti szent pillanat.

Itt válik a dolog hátborzongatóvá, és ugyanakkor szívet melengetővé is. Az ember lelkét belső remegés járja át, megszeppen, elnémul, megilletődik, megsemmisül, és mégis, ez a ránkszakadó istenes találkozás juttat el minket a létünk célját jelentő szeretetkapcsolatra.

Ennyi felvezetés után – úgy gondolom – mindenkinek nyilvánvaló, hogy most érzelmileg igencsak belevonódtam ebbe a mostani keresztelőbe. Ennek ellenére nem szabad elfelejtenem azt, hogy mi az én feladatom itt és most, Evangélikus Egyházunk rendelése alapján kiszolgáltatni két szentségünk (keresztség és úrvacsora) közül, az előbbit.

De mi a keresztség? Luther Mártonunk azt mondja – helyesen –, hogy „nem a víz tesz csuda dolgokat", hanem az azzal együtt elhangzó Isteni ige, az isteni szó, ami teremtő hatalom.

Az isteni szó teológiai összefüggéseiről hosszan beszélhetnék, de ezt idő híján sem tenném, helyette a víz szimbolikájára emlékeztetnélek Titeket. A víz minden kultúrában az életet jelenti. Ahogyan e gyermeket a keresztelőkancsóból kifolyó víz gyöngéden megsimogatja, úgyanilyen finomsággal és szelídséggel ölel körbe az Isten egész földi életünkben.

Mivel Isten, a szeretet Istene, s nem erőszakos, ezért nem kíván semmiféle durva testi beavatkozást, amit régi korok emberei véltek, hogy ez legyen az istenséghez-tartozás törzsi jele, egyszerűen csak az életet adó víz érintését. Ezt az Isteni gyöngéd szeretetet észrevenni a legnagyobb csoda! Olykor csak utólag vesszük észre, hol is volt jelen az Isten az életünkben, ahogy Illés is lágy szellő simogatásában hátulról láthatta meg az Örökkévalót...

Kedves Keresztszülők! Ti most arra tesztek fogadalmat, hogy az Evangélikus Egyház segítségével, e gyermek szüleivel egyetértésben gondoskodtok e gyermek hívővé növekedéséről. A keresztszülők feladata, hogy életükkel mindenekelőtt példát mutassanak. Olyan életet kell élnetek, ami e gyermek számára is vonzó lesz egykor... Bizony ez nem kis feladat, ami az ember számára sokszor nagyon nehéz, de az Istennel együtt mégis teljesíthető! Ámen

„Így is lehet…”

Egyházszeretet és család

A Jakus-család 2018-as találkozója Tatán

Gyökér nélkül nincs se törzs, se ág, se lomb, se gyümölcs. Hűséges eleink egyházszeretete, hitvalló munkálkodása nélkül ma nem létezne Evangélikus Egyház és Tatai Gyülekezet sem. Így volt ez a Jakus család életében is, akik augusztus 5-én hálaadó istentisztelet keretében emlékeztek az elődökre, akik tevékenyen részt vállaltak az Egyház életében, hogy rajtuk keresztül itt Tatán is megnyilvánulhasson Isten gondviselő, megtartó szeretete.

A családi istentisztelet áhitata után Tanczerné Jakus Emőke szólt a megjelent családtagokhoz, utána pedig ikertestvére Jakus Sándor emlékezett az ősökre. Az alábbiakban az ő beszédeiket, illetve az elődök írásait olvashatjuk.

Ha megengedtek néhány személyes gondolatot így szűk családi körben… Sajnos, nekünk nemcsak apai, de anyai nagyszüleink sem voltak. Egy kisgyereknek nagyon nagy szüksége van a szülők mellett a nagyszülőkre is. Én nagyon szerettem volna odabújni egy nagyihoz.

A Jó Isten helyette a nagyapánk testvéreinek a szeretetét, *Erzsi* néni és *Ida* néni jóságát, ölelését küldte nekünk. Nagyon szerettük őket! Én még különösen sokat köszönhetek *Piri* néninek, aki egy kicsit a lányaként szeretett. Azt csak kevesen tudjuk, hogy mi is volt még emögött. Köszönöm neki a sok ölelést, szeretetet, amit tőle kaptam. Rendkívül bensőséges, szeretetteli kapcsolatunk volt. Hálás vagyok érte!

Nekem valami különös érzelmi kötődésem is volt mindig a soha nem látott nagymamámhoz, akitől – hála édesapámnak – az evangélikus keresztségben az *Emőke* mellé az *Emília* nevet is megkaphattam. Ez volt az édesanyja neve. Ezt büszkén viselem és nagyon örülök, hogy legalább ennyi jutott nekem. Hiszem és remélem, hogy édesapámmal való szoros kapcsolatom ide vezethető vissza. Bizonyára ez a lelki kötődés is közrejátszott abban, hogy 10 éves koromban csak azért fúrattam ki a fülemet, hogy a nagymamám fülbevalója a fülembe kerülhessen.

Stelczer Emília

Mindenkinek elmondtam, büszkén dicsekedtem, hogy ez a nagymamámé volt. (Pedig nem is ismertem őt…) Néhány évvel ezelőtt kapta meg az egyetlen lányunokám, *Angyalka*, aki szintén örömmel viseli az üknagymamája különleges fülbevalóját… Akkor gyerekként nem tudtam, csak éreztem, hogy a lelki kapcsolat vele és az édesapámmal mindig különös volt számomra.

Az, hogy most itt összejöttünk a *Jakus-találkozóra*, *Lajos* bácsinak köszönhetjük, aki 1994-ben kezdeményezte és sok-sok munkával és többünk segítségével megszervezte az első Jakus találkozót, amit Pusztavámon tartottunk. Ő igen széles körben felkutatta a rokonokat, és az ott megjelentek megkapták a család történetét és a nemesi címerünket ábrázoló jelvényt is büszkén tűztük ki. Utoljára 2012-ben jöttünk össze és most hála a Jó Istennek megint együtt vagyunk. Ma már csak a szűkebb családot tudjuk elérni. Sajnos, Lajos bácsi sem tud már velünk lenni és a családjából sem tudott senki eljönni. Igazából Imre bácsi és az én apukám családja jött most össze és reméljük, hogy a JóIsten segítségével még sok ilyen találkozónk lesz!

Ma, az Istentisztelet előtt együtt mentünk ki a temetőbe, tisztelettel adóztunk, előrement szeretteinkért elhelyeztük az emlékezés virágait. Elmondhatjuk, hogy „nem kell szégyenkeznünk, ember lett, egész ember” a Jakus család minden tag-

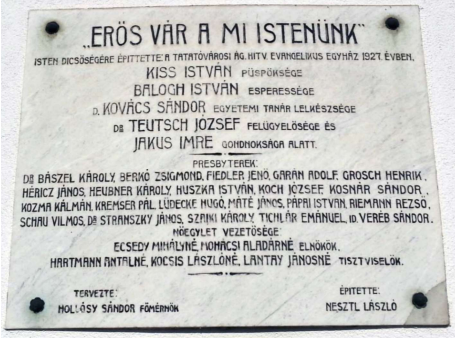

jából. Az ott nyugvó nagyapám, *Jakus Imre*, sokat tett ezért a gyülekezetért, – ahogy az édesapám is – és most igyekszem én is, bár a nyomdokaikba sem léphetek. A legidősebb *Jakus Imre* nevét a templomunk falán elhelyezett márványtábla is őrzi. Kifelé menet nézzétek meg!

Büszkén hajtunk fejet és mondunk köszönetet az imánk mellé. Imádkozunk azokért is, akik már nem lehetnek velünk, akik már a Teremtő közelében vannak, de a szívünkben őrizzük őket.

Köszönjük szépen mindenkinek a segítségét, *Sándornak* azt, hogy ismét kezdeményezője és támogatója volt, *Katának* és családjának, *Katinkának* és mindenkinek a sok-sok munkát, aki csak egy kicsit is hozzátett, hogy ez a nap megint maradandó élményt jelentsen az egész családnak.

Köszönjük szépen a tisztelendő úrnak, hogy lehetővé és meghitté tette ezt az ünnepséget és *Bettinek*, aki csodálatos orgonajátékával felemelővé varázsolta. Ezt az orgonaszót bizonyára az angyalok és előrement szeretteink is hallották és velünk voltak ezekben a percekben... Már most várom a következő Jakus találkozót!

Tanczerné Jakus Emőke Emília

Jakus Imre:

Így is lehet

Valaki, akit nagyon szeretek
s aki szívemhez igen közel áll
Ma is beszélt: Én benned nem hiszek
A te munkád a semmivel egyenlő.
Van, ki követ tör, van, ki földjét szántja,
van, akit megöl egy gyilkos bánya,
A háziasszony főz, gyermeket nevel,
A katona a fronton pusztul el,
A tudós a mikroszkópnál roskad össze,
S van, ki munkától béna mindörökre.
Mindenki él, mindenki alkot...
Ó, csak te folytatsz szélmalom harcot,
Te mindig csak a lelket keresed
És tétlenül csüng két erős kezed.
Van-e szükség rád, gondolod-e néha?
Lennél tanító, vagy lennél poéta.
Oktasd a népet, vagy hát versben élj,
De egy életen keresztül henyélj?
Hát, lehet ez így? – Felelem, lehet!
Én azért élek, hogy egy szent nevet,
Az Isten nevét mondjam mindenütt.
S ha ez a nagy név egyszer szíven üt
Egy lelket is, csak holnap tán vagy máma,
Bizony mondom én – nem éltem hiába!

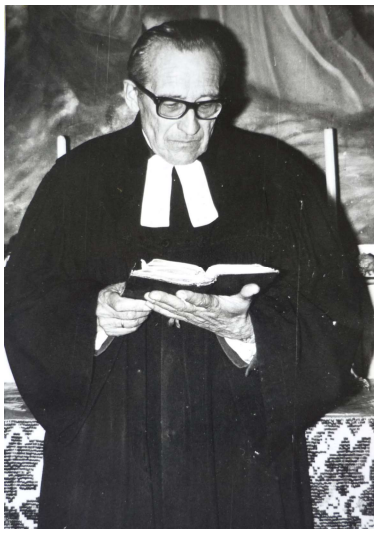

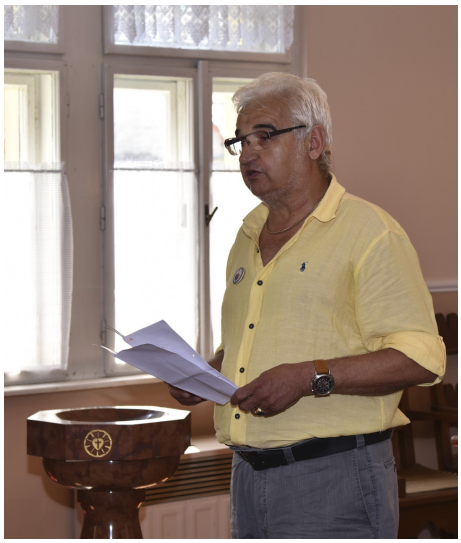

Engedjétek meg, hogy pár szóban megemlékezzünk azokról, akiknek köszönhetjük, hogy most itt lehetünk.

Sokan – az itt jelenlevők közül - még ismerték nagyapánkat, *Jakus Imrét*. Még én is emlékszem rá, mivel a szüleimnél lakott. Az ő gondnokságával épült itt ez a csodálatos szép kistemplom.

Ő három fiúgyermeket nevelt fel; a legidősebb az én *Apám* volt, akit csak *Sanyi bácsinak* ismert mindenki, ecsettel és kis székkel járta a várost és kereste a szép tájakat, amit papíron különböző technikával örökített meg. Itt ebben a templomban *55 éven át volt kántor*.

Imre fia, akitől még később hallani fogtok, teológiát végzett *Sopronban* és *Göttingenben*, majd *evangélikus lelkész* volt *Tabon*. Széleskörű tudásával nem csak az ő híveit tanította szorgalomra, munkára, méhészetre és természetesen az evangéliumra, az irodalomban is jelentős sikerei voltak, mint azonnal hallani fogjátok, hogy ő személyesen hogyan mutatkozik be most itt előttünk!

Lajos fia egy nálam eltöltött németországi látogatásánál sok mindent mesélt az életéről, ami bizony nem volt könnyű. Már csak azért sem, mert hosszú ideig volt a Szovjetunióban hadifogságban, de ott is tanítóként szorgalmaskodott, mint később, mikor szülőhazájába visszatért. Munkája mellett történészként és íróként több könyvével, tanulmányával bizonyította sokirányú képességét. Nagyon jelentős munkája volt a *Petőfi Sándorral kapcsolatos számtalan kutatása*, amik több könyvben is megjelentek és ezekért magas szinten sok elismerést kapott. *Pencen* élt, ahol megalapított, gondozott egy múzeumot, ami néhány éve tiszteletből az ő nevét vette fel. Büszkén olvashatjuk, hogy *Jakus Lajos Múzeum*.

Ő volt az, aki 1994-ben első alkalommal ezt a családi találkozót *Pusztavámon* összehívta. Látjátok, ezek voltak az elődeink! Csak pár szóban tudtam őket bemutatni, de ez a családi találkozó nemcsak egy napos lehetne, hanem egy egész hónapos is, hogy részletesen beszélhessünk mindenkiről.

Kérlek titeket, hogy ilyen szorgalommal és tudással, mint azt elődeink tették, gyarapítsátok családunk JAKUS nevét! Mint előzőleg említettem, most nagybátyán mutatkozik be egy versével.

Jakus Sándor

MÉGIS ott jártunk!

1996. Huszonkét év távlata. Akkor volt az első. Azóta pedig egyházunk töretlenül lehetőséget biztosít arra, hogy fesztiválhangulatban, MÉGIS (!) meghitten és békésen találkozhassanak fiataljai egymással kétévente az ország minden tájáról, az ország mindenféle táján. Idén július 25-29. között már a 12. Szélrózsa Országos Evangélikus Ifjúsági Találkozón vehettünk részt, ezúttal a vas megyei Bük városában. Nehezen, de összehoztuk, MÉGIS ott jártunk!

Én ötödjére tudtam ott lenni, és ezúttal hívtam magammal a gyülekezet középiskolás tagjait, akik közül Túri Helga tudott eljönni. Sziklai Ágival – szintén többszörös Szélrózsással – együtt, így hárman képviseltük Tata evangélikus gyülekezetét. A találkozó sokszínűsége okán ugyanott jártunk bár, MÉGIS mindannyian mást tapasztaltunk. Élményeink megosztásával hívogatjuk a gyülekezetünk tágabb közösségébe tartozó minden fiatalt, 2 év múlva csatlakozzon hozzánk.

Szeretek közösségben lenni másokkal, és ez már 1998-ban, az én első táboromban is közösség volt a hozzám hasonló Istent kereső és/vagy őt ismerő fiatalokkal és magával Istennel. Ahogyan most, 20 évvel később itt, Bükön is!

Szeretek tanulni is, és a Szélrózsa erre is lehetőséget ad. A programok rengetegéből én leginkább azokat választom, amiből megismerhetek valami újat. Egyházunkról, vagy annak házigazda gyülekezetéről, egyházmegyéjéről; az élet különböző dolgairól; Isten vezetéséről; mások hitéről és megannyi másról – hogy ezáltal önmagamat is jobban megismerhessem.

Idén kipróbálhattam a Bibliodrámát és benne azt, hogy milyen lehetett Péternek MÉGIS bevetni hálóját egy sikertelenül átdolgozott éjszaka után Jézus szavára. Beszélgethettem arról, hogy hogyan lehet MÉGIS nemet mondani a világ hívságaira, másokkal együtt elgondolkozhattam a keresztény élet paradox voltáról, Pál Feri atyától útmutatást kaptam életünk fordulataihoz. Megismerkedhettem egy kicsit a koreaiak művészetével (az ő különleges és hatékony technikájukkal festettem), és öltözködésével (kipróbáltam a viseletüket). Végre alaposan és kényelmesen megismerhettem a Menő Reformáció (buszon/busszal) mozgó kiállítás tartalmát. Néha pedig felcseréltem egy-egy szervezett alkalmat egy belsőséges beszélgetésre, vagy épp elcsendesedésre. Itt mindenki megtalálja a neki tetsző programokat a végtelen kínálatból.

Szeretem a pörgős, fiatalos – vagy épp régebbóta fiataloknak szóló :) – zenékkel dicsőíteni az Urat, és mivel a tiszta hang adománya nem nekem jutott, erre a nagyon változatos zenekaros koncertek kitűnő lehetőséget adnak, ahol a hangosabb zene és a tömeg közepette elveszik a hangom. :) Idén például a tizenéves, egy híján csak lányokból álló VoG zenekar nyűgözött le leginkább, akik főként saját szerzeményeket adtak elő. Dalaik a hitüket bizonyítják, erősítik, kapcsolatra hívnak egymással és Istennel. Érdemes meghallgatni őket például a YouTube-on, a Szélrózsa Találkozó csatornáján.

Szeretem a napi többszöri áhítatok lehetőségét is. Hogy naponként különböző emberek segítségével gondolkozhatok el Istennek ugyanarról az üzenetéről. Idén a „MÉGIS" volt a mottó. Minden program, legyen az áhítat, beszélgetés, csendsátor, kiállítás, kézműveskedés, sport, táncház, színház, film, zene, az egyházi szervezetek bemutatkozói vagy bármi más, ezt igyekezett a középpontba állítani. Megannyi gondolat, nézőpont, amely az 5 nap alatt ott járt több, mint 3000 embernek, főként a 14-25 éves korosztálynak segített megérteni Isten személyre szóló üzenetét: „Mester, egész éjszaka fáradoztunk ugyan, mégsem fogtunk semmit, de a te szavadra MÉGIS kivetem a hálókat." (Lk 5,5)

Széles Anikó

Koreai népviseletben

A célközönség korosztály szempontjából elsősorban a fiatalok, de bőven akadt több fiatalabb és idősebb résztvevő is. Az öt nap alatt számos programon vehettünk részt. Minden nap része volt a nyitó-és záró áhítat, emellett számos program. Egy vastag programfüzet rejtette a sok foglalkozást, előadást, fórumbeszélgetést, amiken részt lehetett venni. Egy időben több program közül lehetett választani, ezért még ha szerettük volna, se tudhattunk részt venni az összesen. Miért is nem? A programok sátrakban, épületben, színpadokon, vagy akár kirándulás formájában zajlottak. Én például részt vettem egy 6 km-es futóversenyen is, az "ép testben ép lélek" mondás értelmében.

Én minden nap délutánján 2 fórumbeszélgetést hallgattam meg. Ezek között volt érdekes és egyenesen unalmas is. A legjobb előadást szerintem Pál Feri tartotta. Az előadás módjával és a történeteivel mindenkinek tud olyat mondani, amivel elgondolkodtatja az illetőt.

Összességében jól éreztem magam, és tanultam, hallottam sok olyan dolgot, ami megmarad, amit tovább tudok vinni.

Túri Helga

Mégis? Ha nyár, akkor itt a fesztiválok ideje. Sok program kínálja magát egy ilyen rendezvényen, csak győzze az ember kiválasztani, hogy melyiken szeretne részt venni. De miben más egy keresztény fesztivál? Keresztény mégis fesztivál? Vagy fesztivál, mégis keresztény? Miközben ezen gondolkodom eszembe jutnak Jeremiás próféta szavai, melyet a jól ismert ifjúsági énekben is *énekelünk: "Akkor majd táncolva örül Isten népe az ifjak és a vének együtt!"* Mi ez ha nem fesztivál?

Az idén abban az örömben lehetett részem, hogy én is részt vehettem a 12. Szélrózsán. Nemcsak a találkozó, de a szép környezet miatt is érdemes volt Bükre ellátogatni. A reggeli és esti áhítatok (hálók) adtak keretet a napi programoknak. Hogy miért is nevezték hálónak? Mert az idei mottó így szólt: mégis! A csodálatos halfogás jól ismert történet a Bibliából. Ennek egy momentumát ragadja meg ez a szó. Az elfáradt, csüggedt, egész éjszaka halászó Péter Jézus szavára mégis kiveti a hálót. Mi is hányszor elcsüggedünk, és már feladjuk a küzdelmet, de Jézus szavára – ha cselekszünk, – akkor változás történhet az életünkben.

Ennek a gondolatnak a mentén hallgathattuk meg az áhítatokat, és az utána következő kiscsoportos beszélgetéseken volt lehetőség erről beszélgetni valamint a személyes életünk „mégis" helyzeteit megosztani egymással. Érdekes előadások, fórumbeszélgetések is színesítették a programkínálatot, de elcsendesedésre, vagy éppen kézműveskedésre, sportra, színházi előadások megtekintésére is volt lehetőség.

Számomra nagyon tetszett a soproni evangélikus gimnázium diákjai által előadott darab, mely a Holt költők társasága című filmet dolgozta fel. Természetesen a délutáni, esti koncertek is szerves részét alkották a fesztiválnak. Sokféle zenei stílus képviselői jelentek meg a színpadokon. Mindenki megtalálhatta az életkorának és érdeklődésének megfelelő programot.

Jó volt látni és tapasztalni a nagy kavalkád közepette, hogy az emberek mégis odafigyeltek Istenre és egymásra, a szervezők igyekeztek mégis segíteni a gördülékenység érdekében és így a Szélrózsa mégis egy jó kis találkozó lehetett.

Kívánom, hogy a jövőben is sok ember tapasztalhassa meg a Szélrózsán az Istennel és emberekkel való találkozás örömét.

Erős vár a mi Istenünk!

Sziklai Ágі

Igével, virággal, jókívánságokkal és ajándékkal kedveskedett gyülekeztünk *Selmeczi Lajos* nyugállományú lelkésztestvérünknek 80. születésnapja alkalmából. *Selmeczi Lajos* ntü. úr nyugdíjas kora után is szolgálatokat vállalt; aktív volt nemcsak rendszeres helyettesítésekben, de 12 éven át az *Iszákosmentő Missziót* is vezette. Mint gyülekezet is örülünk, hogy a Selmeczi család itt Tatán talált lelki otthonra is.

Köszöntésemben hangsúlyoztam, hogy mindannyian úton levők vagyunk, s vannak jeles kilométerkövek életünkben, melyeknél megállva hálát adunk, de az igazán nagyszerű, hogy vándorlásunk közepette Isten segítő társat és hordozó közösséget ad mellénk. Lelkész mellett olykor a nagyobb terhet a lelkészfeleség hordozza, ezért „a nagyobb csokor neki jár", a Születésnapos pedig a legszebb Krisztus-jelképet, a rózsát kapta, hogy emlékeztesse egész életében Kinek a szolgálatában áll. Lelkésztestvérem meghatódva köszönte a – jól sikerült meglepetésszerű – megemlékezést. *(fm)*

Zarándok-úton...

Tizedik alkalommal – magyar „caminó”

Beszélgetés *Simon Dóra* szervezővel

Abban a kiváltságban volt részem, hogy az elmúlt években a Tatán átvonuló „szentjakabos” zarándok csoportok lelki megerősítésére engem is felkértek. A jubiláló zarándoklat esti istentiszteletének – köszönhetően Dr. Szabó Előd igazgató lelkésznek – most július 20-án a református templom adott otthont, mely alkalmat Michl József polgármester úr is megtisztelt, s városunk Vezetősége nevében köszöntötte a zarándoklat résztvevőit.

Honnan jött az ötlet, hogy legyen magyar caminó is?

Jó tíz évvel ezelőtt végigjártuk az *El Caminot,* s egyszerűen vágy ébredt bennünk, hogy szeretnénk oda visszamenni. De hát ez egy elég költséges zarándoklat, és ezért kitaláltuk, hogy *Szent Jakab napját* szeretnénk itt megünnepelni *Magyarországon*, és kerestünk egy olyan templomot, ami Szent Jakabnak van szentelve. Lébényben találtunk egy gyönyörű, több, mint 800 éves templomot. Aztán jött a következő gondolat *Dukát Csillától* az egyesületünk elnökétől, hogy miért nem megyünk oda gyalog? *Lébény* 200 kilométerre van *Budapesttől,* ez nyolc nap gyalog. Hétvégeken elkezdtünk utat keresni, mentünk, számoltuk, hogy hány autó megy el a földúton, lehete arra menni? És szép lassan az egy év folyamán kijelöltük az utat. Ez elkezdődött, 2009 januárjában, és amikor elindultunk, azt hittük, hogy magunknak szervezzük ezt az utat, és aztán körülbelül ötvenen indultunk és ennél többen érkeztünk Lébénybe. A második évben már meghirdettük a zarándoklatot és még többen jelentkeztek. A harmadik évben olyan sokan jelentkeztek, hogy kettévált a csoport és egy nap különbséggel indultunk Lébénybe, mert nem találtunk olyan szállást, amiben ennyien elfértünk volna. Több alkalommal az első csoport megvárta a másodikat csoportot, és akkor együtt ünnepeltük Szent Jakab napját.

És miért csak Lébényig?

Aztán nem csak Lébényig, igazad van! Elfelejtettem, hogy 2010-ben megkerestük *Ausztria* felé az első kagylós jelzést, ami *Santiago-de Compostela*-ba vezet, ezt *Wolfsthal* nevű városban találtuk meg. Ez nagyon megrázó élmény volt, amikor egy villanyoszlopon nagyon régi fába vésett kagylót találtunk. Aztán attól kezdve kiépítettük arrafelé is az utat. Az első időben csak sárga szalagokkal, aztán festett nyilakkal, most már európai jelzéseink vannak az úton, és örömmel mondhatom, hogy 2010 óta jelzett úton el lehet menni *Budapesttől Lébényig*, és *Lébénytől Santiago-de Compostela*-ig.

Tehát akkor ez hivatalosan is a Szent Jakab zarándok-útba bekapcsolódott?

Abszolút bekapcsolódott, olyannyira, hogy az idei évben már olyan zarándokútlevelünk született, amit már Spanyolországban is elfogadnak és Európában mindenhol a *Szent Jakab úton.* Májusban kaptunk rá engedélyt.

Mi lesz a jövője a magyarországi Szent Jakab zarándoklatnak?

Az, amit megálmodtunk. Tulajdonképpen azt mondhatnám, hogy mindenkinek így teljesüljön az álma. Én azt gondolom, hogy fantasztikus dolog, amit létrehoztunk: megszületett a magyarországi *Szent Jakab út, 8 nap 200 km*. Az egyéni zarándokok száma messze meghaladja a nyári csoportokban zarándokolók számát.

Nagy csoportos zarándoklatot egy évben egyszer szerveztünk úgy, hogy *Szent Jakab napjára, július 25*-re érjünk Lébénybe. Év közben az egyik társunk 10 fős csoportokat szervez, azok számára, akik nem szeretnek nagy társasággal menni, ill. azoknak, akik nem mernek egyedül elindulni az úton. A nyári nagy csoportos zarándoklatnál úgy éreztük, hogy a zarándokokat nem csak fizikailag kell segítenünk az út alatt, hanem segítenünk kell abban is, hogy a lelki belső zarándoklat is elkezdődjön. Minden este a misék után gondolatébresztő beszélgetéseket tartottunk, amelyek segítik ezt a belső utazást. Az esti beszélgetések témái: *„Merj csendben lenni!”*, *„Merj találkozni önmagaddal!”*, *„Merd rábízni magadat a Gondviselésre!”*, *„Merd elengedni a felesleges dolgokat!”*, *„Merj megbocsátani!”*, *„Merj szeretni és szeretetet elfogadni!”*, *„Merj megérkezni!”* *„Merj az úton maradni!”*, ezek mind ugyanazok, amiről te is beszéltél az áhitatodban.

Milyen a csoport összetétele, változott-e az évek során?

A csoport összetétele igen vegyes. Most is van velünk két tizenkétéves kisgyerek, vannak akik a házastársukkal gyalogolnak, vannak édesanyák akik a gyerekeikkel gyalogolnak, akár tizenéves, akár huszonéves. Volt olyan nagymamánk, aki három unokájával zarándokolt. Vannak egyedülállók, elváltak; korban pedig a „régebb óta fiatalok” többen vannak, mint a fiatalok.

Meg kell érni az embernek egy zarándokútra... ez nyilvánvaló.

Igen. *Most eljutottunk a tizedik évfordulóig, ami nagyon nagy dolog a számunkra. Nekünk szervezőknek tulajdonképpen olyan, mintha ez az út a “gyermekünk” lenne.* Önkéntes munkával hívtuk életre, és az elmúlt években is a munkánk mellett, szabadidőnkben fejlesztettük. Útikönyvünk 3. kiadása is elfogyott már. A magyarországi *Szent Jakab zarándokút* bencés kolostorokat összekötő ága, a *Camino Benedictus* a tihanyi bencés apátságtól indul, és mintegy 170 kilométer után éri el a lébényi Szent Jakab templomot. Ez az út *Pannonhalmán* csatlakozik be a *Szent Jakab zarándokútba.*

Köszönöm a beszélgetést, Isten áldását kívánjuk lépteitekre minden utatokon!

Zarándoklatról
gondolatok továbbgondolásra

Elvonulás, belső csend, béke, önmagunk – s persze a Gondviselés – megtalálása sorsunkban, egyszóval: *zarándoklat*... Zarándoklat, ami nem egyházi turizmus, nem is teljesítmény-túra vagy ezoterikus élményvadászat, hanem egyszerűen csak el-elgondolkodás az Életről, s benne a magunk helyéről. Felgyorsult világunk (negatív!)információ-vezérelte emberének bizony egyre nagyobb szüksége van arra, hogy a hétköznapokban is harmóniába kerüljön önmagával és környezetével. Ebben az önmagával bírkozó, mindenféle terhekkel megnyomorított világban ez egyre nagyobb kihívás!

Ebben a belső útkeresésben mindenkinek más külső segítség válik be: van, aki több száz km-t tesz meg ezért, van, aki kevesebbet, van, aki csak csendben elvonul a természet mélyére. Egy a fontos, önmagunkban Istennel lenni. Ez olykor valóban nehéz, sokaknak egyenesen rémisztő, hiszen szembesülniük kell hibás életvezetési döntéseik következményeivel, nem mulasztásból, hanem szándékosan elkövetett bűneik okozta fájdalmakkal. Ezért jó, ha hordozó közösség veszi körül ilyenkor az ember, mert az egyedüllét igen, de a magány nem jó tanácsadó!

A közös zarándoklat a hívő emberek életében bír nagyobb jelentőséggel vagy legalábbis bírt addig, amíg a spanyolországi többszáz kilométeres *El Camino* nem lett enynyire divatos az elmúlt években.

Aki bátran rálép a belső út mesgyéjére annak nagyon hamar tartalmat kap a frázis, hogy a boldogság bizony nem a pénzen múlik... Ha csak annyit veszek el a világból, amennyire éppen, s valóban szükségem van, akkor az életminőség magasabb szintjére jutok, mert *homo sapiens*ből a *homo eticus* szintjére emelkedhetek.

Az etikus élet helyére tesz sok mindent az ember életében. Az értékrend-változás hálát és megelégedettséget terem. Kiderül, hogy nem a költséges biztosítások garantálják a biztonság érzését, hanem az, ha tudom, hogy a helyemen állok. Ebben az esetben nem kell győzködni a környezetünket, látják: lehet másképpen is – , s ez misszió!

fm

Vonalak és színek vonzásában

Beszélgetés Szentessy László grafikusművésszel

Augusztus 16-án zsúfolásig megtelt a tatai Angyalok Tündérek Galéria barátokkal, művésztársakkal és tisztelőkkel, hogy kiállítással egybekötve köszöntsék a mestert 80. születésnapján. A jeles ünnepen ott voltunk mi is, hiszen a 90-es évek eleje óta Laci és Éva (ők elválaszthatatlanul összetartoznak) kitüntettek figyelmükkel és barátságukkal. Laci egyedi grafikái sokfélék, melyeket a régmúlt, a zene, az irodalom ihleti. A Teremtés Hetének küszöbén az alkotásról kérdeztem Őt, s ennek a beszélgetésnek néhány gondolatát felidézve köszöntjük születésnapján mi is.

Istennek az adománya a látás, de a láttatás az egy tanítási, a meglátás pedig egy tanulási folyamat. A Te életedben volt egy ilyen láttató, valahol ezt olvastam életrajzodban „Szabadiskola: *Kardos Brúnó*.” Ki volt ő?

A pám nővérének a férje. Neki Újpesten volt egy festőiskolája. Sok művész barátja volt pl. *Kassák Lajos* is. Amit a művészet révén sikerült pénzt összegyűjtenie, azon vett egy kis birtokot Kulcson – megvette a valamikori vizimolnár házát, ami közvetlen a Duna partján állott, ott kötött ki a makádi komp is, kis szőlő, gyümölcsös tartozott hozzá, s oda vonult vissza a második világháború felborította, megbolondult világból. Ott festett, alkotott. Egyébként ő evangélikus volt. A testvére *Kardos Böske* az is grafikusművész volt, de ő kiment Berlinbe és ott élt.

Brúnó bátyám többször említette, hogy ő volt az első, aki cégek, vállalatok számára az újságokban megjelenő hirdetésekhez grafikákat, színeseket is készített, melyeket aztán mozik is átvettek, s a filmek elején ezeket vetítették. Brúnó bátyám kiváló paszteles volt. *Rippl-Rónai József* hozta be ezt a technikát Magyarországra, amikor Párizsból hazajött, s erre *Brúnó* bátyám úgymond „ráharapott”.

Nekem az volt a jó, hogy a nyarakat több ízben ott *Kulcson* töltöttem. Ő tanított engem először, és Apámat is, aki nagyon szépen festett, rendkívül ügyesen keverte a színeket, igen jó tehetsége volt hozzá, de teljesen autodidakta volt. Ez a Bazilika kép, ami itt van felettem a falon, ezt Apám festette. Ő igen magas szinten reprodukált képet, levelező lapot.

Tehát Brúnó bátyád adta az első instrukciókat?

Igen. Először persze csak technikát tanultam, mint 10-11 éves gyerek, Miki egeret, törpéket, ilyen *Walt Disney*-is figurákat rajzoltam, s ezeket kiszíneztem. Aztán, amikor egyszer odaadtam neki ezt a rajzfüzetemet, akkor átlapozás után összecsukta, letette és azt mondta: *„Lacikám, na ennek a korszaknak vége!”*

Ugyan a geometria-testei, amiken keresztül tanítványait okította, azok már nem voltak meg *Kulcson*, de egy művész barátjától kapott gipsz-fej, s néhány kisplasztika még igen. Aztán nagyon hamar csendélet-témákat rajzoltatott velem. 10-11 éves koromban természet utáni tanulmányra fogott rá és ezeken a naturális dolgokon keresztül hívta fel a figyelmemet sok-sok mindenre.

S itt kapcsolódnék vissza kérdésed első felére, a láttatásra. Ő azt tanította nekem, hogy *“lásd meg azt amit mi látunk, hogy másokkal is tudjuk ezt láttatni”*. Mert először azt festem le, amit látok, úgy ahogyan naturálisan van, s amikor már a technikai tudásom megvan, akkor amit látok azt már nem *lefestem* hanem *megfestem*, s ez nagy különbség.

Hogyan lát egy grafikus? A különféle színek rajzolják a kontúrokat vagy a vonalak emelik ki a színeket?

Nagyképűségnek tűnhet a grafikusoktól, pedig nem az, de mindennek a kezdete a vonal, ez az alkotás első fázisa. Ott van pl. *Ferenczy István* klasszicista szobrászművész alkotása, a Pásztorlányka, s a kor ízlésének tökéletesen megfelelő antikizáló nőalakkal pont azt a pillanatot örökítette meg, amikor a pásztorlány távozó kedvesének alakját egy bottal a porba rajzolja, hogy az örökre emlékezetes maradjon. A legenda szerint így keletkezett az első rajz... tehát a vonal az első. A festő az színekben, foltokban gondolkodik, a grafikus vonalakban.

A vonal ha megmarad a festő alkotásában, akkor az kiemel, hangsúlyoz. Te mit emelnél ki művészként és persze tanárként a mai fiatalok számára?

Először is azt, hogy vegyék észre maguk körül a természet szépségeit, amit a Teremtő adott, s persze az ember által létrehozott szép épített környezetet is. Ne csak a sémákra figyeljenek, hanem lássanak mélyebbre is, hogy az a forma hogyan is jött létre. S ha meg van ez az igényesség, akkor észrevesznek olyan dolgokat, ami a változtatásra inspirálja őket. Hiszen a mű-

vészet is folyamatosan fejlődik, új technikák jönnek be. Gondolj csak egy *Picassora*, fantasztikus tehetséggel, technikai tudással, s egészen új stílust hozott. Másként látott, s így újat láttatott meg.

Picasso valóban óriásit alkotott, mindamellet a téma is meghatározó. Neked volt vagy van kedvenc témád?

Valójában festőnek indultam, de érettségi – ez Esztergomban a Szent István Gimnázium volt – után nem jelentkezhettem a Képzőművészeti Főiskolára. Egyszerű okból: az iskolaigazgatónk, *Székely Jenő* bácsi az íróasztalfiókjában "elfektette" a papírjaimat. Aztán amikor apámmal bementünk, hogy rákérdezzünk, miért nem kaptunk semmiféle értesítést – ekkor már mindenki túl volt a felvételi behívókon – némi mismásolás után végül benyúlt a fiókjába, s odaadta nekünk a papírokat, s magunk is olvashattuk: *"a szülők klerikális beállítottsága miatt nem javasoljuk a továbbtanulást"*... Azok az idők ilyenek voltak, a vidéki párttitkárok dönthettek emberi sorsok fölött. Szüleim római katolikus vallásukat erősen tartották, én is ministráltam. Nagyapám pedig szabómester volt, aki nemcsak szép díszmagyart, de reverendát is készített, s így természetesen jó kapcsolatai voltak az esztergomi "klerikális reakcióval"...

Egyébként apám gyerekkori pajtása, a *Szupek Ferenc*, akivel együtt is ministrált – aztán párttikár is lett belőle – az én gimnáziumi osztályfőnököm volt – jól tudta, hogy hova adtam be a felvételimet –, de ahogy apámnak mondta. *"Lacikám, tudod hogy ment ez? A Bizottság döntött, nekem meg odatettek egy stóc papírt: Feri, ezeket itt írd alá!"*

Hogyan lett belőled tanár?

Bevallom neked, nem akartam az lenni! Művész akartam lenni, mert ez olyan fiatalkori álmom volt... De mivel akkor mindenkinek kellett hogy legyen munkahelye, így mentem el a TEFU-hoz dolgozni, s munka mellett jártam később a *Tanárképző Főiskolára*, majd a *Képzőművészeti Főiskolára* később pedig a *Janus Pannónius Tudományegyetem Tanárképző Karára* is.

Ez adta meg mindezeknek az értékét...

Igen, munka mellett rengeteget rajzoltam. Amikor a család este elcsendesedett, én elővettem a rajztáblát, a tust és rajzoltam. Inspirációt adtak a jubileumok is, egyrészt időre el kell készülni az anyagnak, vagy az esetleges sorozatnak, mert én ilyen évfordulós-típus vagyok; szeretek mindenbe belemélyedni, utánajárni a dolgoknak, hogy azok a vonalak minél többet el tudjanak mondani! Ez a művész mindenkori feladata, hogy alkotásán keresztül minél jobban átadja az üzenetet.

Eddig ez mesterien sikerült!

Tényleg nagyon sokat rajzoltam, de nekem is van még mit tanulni, kipróbálni új dolgokat, hiszen ez ad erőt az alkotó embernek, a művésznek is, nap mint nap...

A Jólsten áldását kívánom a Lutherrózsa olvasói nevében is, s lepj meg minket még nagyon-nagyon sok új alkotással! Köszönöm a beszélgetést!

A jubileumi kiállítás megnyitó ünnepén...

Elsőként háziasszonyi minőségében *Juhász Zsuzsanna* **textilművész, majd** *Harsányi László* **sebészprofesszor, a legrégebbi esztergomi barátok egyike köszöntötte a Mestert.** *Petrozsényi Eszter* **színművész Hamvas Béla "Isten tenyerén ébredtem" című versét szavalta el, majd** *Tóth Zsóka* **előadóművész Márai Sándor gondolatait tolmácsolta az alkotásról. Őket egy régi neszmélyi barát,** *Nagy László* **gitárművész követte, aki gitárjátékával emelte az ünnepség fényét, s kísérte a** *Hajdú Csili* **által előadott dalokat.**

Laci munka közben...

Amikor a Víz, Zene, Virág Fesztiválon még virágok is voltak...

Cifra malom – 2000. – Lutherrózsa Archív

Szentessy László grafikusművész *Esztergomban* született 1938-ban. 1966 óta kiállító művész. Az *Egri Tanárképző Főiskola* földrajz-rajz szakán kapott diplomát 1975-ben, 1976-77-ben a Magyar Képzőművészeti Főiskolán, majd 1986-87-ben a *Janus Pannonius Tudományegyetem* tanárképző karán tanult. Korábban *Esztergomban, Neszmélyen,* jelenleg *Tatán* él és alkot.

Kezdetben kisméretű táblaképeket festett olaj, tempera és pasztell technikával. Később a grafika mellett kötelezte el magát. A reneszánsz életöröm, a szeretet, a szépség és a humor jegyében készült, az emberi figurák köré szerveződő alkotásainak ihletője a zene, az irodalom, a történelem. Ebben a szellemben készültek sorozatai a *„Magyar Mitológia"*, a *„Carmina Burana"* éppen úgy, mint a korai magyar történelem és a középkor meghatározó személyiségeit magában foglaló történelmi arcképcsarnokának lapjai.

A grafikán belül kedvelt műfaja a számára nemzetközi elismerést hozó *ex libris*. Alapító tagja a *„Sigillum" Csoportnak* (1968) és az *Esztergomi Művészek Céhének* (1991). Igényes grafikáival rendszeresen szerepel a Céh kiállításain.

Aktív közösségi munkájának köszönhetően kapott lehetőséget a Céh arra, hogy Tata városában bemutatkozhatott. Munkájával, magatartásával, mindig példaként szolgált idősebb és fiatalabb kollégái számára.

Esztergom város kulturális elismerésének a Babits-díjnak az átadásakor (2018. máj. 4.) elhangzott méltatás.

„Amikor Isten kegyelme körülvesz…”

Pákozdi Csaba, a Tatai Református Gimnázium 12. A osztályos tanulója, a Komáromi Evangélikus Gyülekezet aktív tagja 2018. június 28. – július 14. között egyházunk Fóti Kántorképzőjében a 156. nyári tanfolyamon vett részt. Már az évvégi hittanórák egyikén megígérte, hogy élményeiről szavesen beszámol nem csak hittan-tanárának (nekem), de azokat szívesen megosztja a Lutherrózsa olvasóval is.

Mi indított arra, hogy elmenj egy közel háromhetes kurzusra?

Régi álmom volt, hogy eljussak a fóti *Evangélikus Kántorképző Intézetbe*, csak különböző okok miatt eleddig nem jutottam el. Most az indíttatást az adta, hogy voltunk egyházkerületi kórustalálkozón Nagykanizsán és ott találkoztam egy velem egykorú fiúval aki már benne volt ebben az evangélikus kántorképzésben, és mondatam neki, hogy én is gondolkodom rajta, hogy menjek, de hosszúnak is tűnt, meg ki tudja, hogy milyen lesz? Azért volt bennem néhány kétely. Ő teljesen eloszlatta, hogy jöjjek el, jöjjek el, s bízott bennem, hogy jelentkezek. És akkor egy szép napon úgy döntöttem, hogy küldök egy emailt, és jelentkezem. Kértem lelkészi ajánlást, és akkor elküldtem, de hát azért ahogy közeledett a tanfolyam, fel-felvetődött bennem: menjek, ne menjek? (mosolyog) …S aztán megérkezett az értesítés, hogy sikerült, tudok menni a tanfolyamra, és akkor mentem.

A komáromi gyülekezet támogatta a döntésedet?

Igen, a gyülekezet támogatott, hiszen az utóbbi időben már volt szükség a kántori szolgálatomra, meg tulajdonképpen a karnagyi szolgálatomra is. Ha anyagilag nem is, de imádságban és lélekben támogattak. Ennek az egyik legjobb példája az volt, hogy gyakorlási lehetőséget is kaptam, s amint hazajöttem Fótról, vasárnap már orgonálhattam is.

Milyen előképzettséggel mentél Fótra?

Eredeti terveim szerint én harmóniumra akartam menni, mert ahhoz nem kellett semmiféle előképzettség. De nyilván, amikor kitöltöttem a jelentkezési lapot, akkor beírtam, hogy zongorázni tanulok és hogy szolfézsból milyen szinten állok, meg magánéneket is tanulok.. és úgy ítélték meg, a tanári kar, *Bencze Gábor*, hogy engemet inkább orgonára tennének, így orgonára osztottak be. Szolfézsból pedig már az eggyel magasabb szintet, az összhangzattant kezdtem el tanulni.

„Az első benyomásnak sosincs második esélye”… Mik voltak az első meghatározó élményeid?

Hát, nagyon izgultam az odafele vezető úton, az épületbe való bejutás egy kis problémát okozott, mert hát ott oldalt volt a bejárat, de végül sikerült. Engem eleve megfogott a környezet: a fák, a Mandák-villa, ez egy nagyon szép hely. Beléptem, s rögtön a nevemen köszöntöttek, mert hát ott volt *Szebik Máté*, akivel Nagykanizsán találkoztunk. És hát nagyon jó volt, mert láttam, hogy nem én érkezem ilyen korán és láttam, hoyy „van élet a házban”. Nem csak az volt, hogy odamentünk – hanem orgonaszó volt, éneklés volt, tulajdonképpen nagyon hamar egymásra hangolódtunk. *Koczor Tamás* lelkész úr áhitatával kezdtünk, amelynek keretét egy *Veni Sancte* istentisztelet adta. Ez egy nagyon jó indítás volt, feloldott bennem minden kételyt a tanfolyammal kapcsolatban. És el is gondolkoztatott, mert van a liturgiában egy rész, amikor megáldják az új tanulókat, és nyilván nekem első tanfolyamosként fel kellett állnom, és akkor elmondta a szolgálattevő lelkész, hogy ez egy nagyon régi tradíciókat folytató tanfolyam, és hogy mi most itt tulajdonképpen bekerülünk az evangélikus kántorképzésbe vérkeringésébe, és ezzel bekerülünk abba a közösségbe, és akik ott azokon a padokon játszottak, mind nagy művészek voltak, mint pl. *Trajtler Gábor*, s akik innen kikerültek hűséges kántori szolgálatot végeztek az egyházban. Tulajdonképpen az ő szellemiségük vett körül minket… Sokszor mondták a szervezők, hogy bizony ez is régi fóti tradíció, mint a bibliaverseny, az énekverseny… Ezeken keresztül bekapcsolódhattunk, magunkévá tehettük a fóti hagyományokat.

A stafétabot átvétele jó érzés, de felelősséggel is jár. Kik voltak a tanáraitok, a szolgálattevők?

A tanfolyamvezető, s a nagykórus karnagya *dr. Bencze Gábor*, a Kántorképző igazgatója volt. Orgonát *Róth Márton*, liturgikus orgonát *Gálos Miklós, Szebik Attila* és *Róth Márton* tanított. A tanfolyam szolgáló lelkészek, akik az áhítatok és közös órákat tartották *Koczor Tamás* és *Molnár Lilla* voltak. Gyülekezeti éneket *Kalmár Zsuzsanna*, összhangzattant *Pócs Miklós* tanított, a karvezetés órátkat *Szebik Attila*, a magán-ének-órákat *Róth Márton* tartotta, *Pap Kinga* pedig a kórusmunkát segítette és az áhítatok előénekléseit szervezte.

Az áhítatok alapigéit a szinoptikus evangéliumok történetei (reggel) és példázatai (este) adták. A Bibliaverseny is ezeken a textusokon alapult. A dramatizáció alapigéje: *„Uram, ha akarod, meg tudsz tisztítani engem.”* (Lk 5,12) a tanfolyamének pedig „Mindaz, ki reményét Istenbe vetette” (EÉ 347) volt.

Három hét az hosszú idő. Milyen volt a szállás, az étkezés?

A szállás elsősorban a Mandák-villában volt, de voltak más épületek is, ahol elsősorban a tanárok voltak. Nekünk ott voltak összhangzattan óráink. A Mandák-villában én az ún. új galérián voltam. Ott nekem azt mesélték, hogy régen az szolgálati lakás volt, és csak később alakították át. Két galéria volt, s fent az emeleten még szobák voltak. Egy szobában, ötenhatan voltunk mi fiúk, s ugyanígy voltak a lányok is. Örültem a szobabeosztásnak, mert szempont volt a szervezők részéről, hogy egykorúakkal kerüljünk egy szobába. Az alagsorban két ebédlő van, mi a „kis-ebédlősök” voltunk, s ez azért is volt jó, mert ott nem volt akkora sor – a na-

gyobbak voltak a kisebédlőben (nevet).

A „kosztra" igazából azt mondhatom, amit *Ferencz József* császár is mondott: *„jó a bor, jó a koszt, mindennel nagyon meg vagyok elégedve."* Ez azért volt különösen igaz, mert előre jeleztük, hogy gluténérzékeny vagyok, és visszajelzést nem kaptunk, hogy ezt megoldják-e? Ez nálunk a családban mindig felvetődő gond, ha megyünk valahová, vajon meg tudják-e oldani vagy sem? Emiatt én felhívtam őket a tanfolyam előtt, s ők természetességgel jelezték, hogy persze, nem csak én vagyok ilyen problémával, meg lesz oldva ez is, tényleg még kenyeret se kellett vinnem. Odáig menően, hogy amikor kimentünk Vecsésre egy istentiszteletre, akkor nekünk gluténérzékenyeknek külön ebédet és süteményt is készítettek és tényleg finom is volt.

Kevesebben voltak a nagyobbak mint a kisebbek? Hányan voltatok?

Mintegy harmincan voltunk, kisebbek is „olyan tíz-pluszosok", de voltak köztünk egyetemisták is. Volt olyan, aki már tanár volt, de volt olyan, aki még tanuló. Többen voltunk fiúk, ezen meg is lepődtünk egy kicsit az énekkaron, hiszen minden énekkarnak az szokott lenni a problémája, hogy a férfi szólamokat hogyan oldjuk meg? Néha az a megoldás, hogy akkor inkább énelekjünk három szólamban! De itt pont fordítva volt, egy nagyon „izmos" férfiszólamunk volt. *Bencze Gábor* meg is jegyezte, hogy ilyen jó tenor szólamunk régen volt, mint a mostani tanfolyamon (nevet). A lányok ugyan kevesebben voltak a kórusban, de ugyanakkor nagyon tisztán szólt a kórus, nekünk pedig mondták, hogy „fogjuk vissza magunkat", mert ennyi lány nem tud túlénekelni minket, ha belezendítünk – így szép arányos volt.

Annak örültem, hogy a kisebbek is megtalálták a helyüket. Volt egy 10-11 éves fiú is, ő kezdetben azt mondta, hogy nem is biztos, hogy végig marad, a szülei is úgy gondolták, ha gond van, akkor értejönnek, s hazaviszik. Voltak kitéve ilyen SMS-füzetek, s ebbe *Bencze Gábor*nak ez kisfiú azt írta, hogy „jó, akkor végig maradok". Persze volt olyan is, aki azt mondta, hogy nagyon hiányzik az anyukám, haza szeretnék menni.

Az ember bizonyos elvárásokkal megy egy ilyen helyre – természetesen azért, hogy tanuljon – s amikor meg eljön, akkor azért mérleget von, mit sikerült elérni? Ez megtörtént már?

Igen, volt lehetőség erre a tanfolyam keretén belül és a közös úrvacsoravétel előtt is volt egy ilyen alkalom, ahol tulajdonképpen összegezhettük, hogy a tanfolyam akár lelki, akár zenei szempontból mit adott nekünk? Egy kérdés azért mindig végig rondo-témaként bennem volt, akár az indulás előtt, aztán később múlt időben a tanfolyam után: *Miért vagyok, miért voltam Fóton?* Ez előkerült gyülekezetben is: *„Miért mész Fótra?"*, de előkerült persze otthon a családban, és az első orgonaórán is. Nagyon sokat gondolkodtam ezen a kérdésen, s amikor egy kérdőívet is ki kellett tölteni a végén, akkor is szembesültem ezzel, s lám most is... (nevet). Erre csak azt tudom válaszolni, hogy lelki szempontból biztos, hogy nagyon-nagyon sokat adott, mert szerintem a protestantizmusnak az egyik nagy találmánya a személyes kapcsolat Istennel, hogy nem szükséges közbenjáró ahhoz, hogy én az Istenhez szóljak, valahogy kialakult egy ilyen „barátinak" mondható viszonyom az ÚRIstennel. Az, hogy az ember ott ül a harmónium mellett, vagy az orgonapadon, és érzi, hogy az Isten dicsőségére csinálja... ez egy nagyon jó, megerősítő érzés. A reggeli elcsendesedések is úgy voltak, hogy jajj de jó, hogy újra beszélhetünk, hogy JóIsten, Te meghallgatsz. Lelki szempontból tehát ilyet adott.

Nagyon jók voltak ezek az intenzív, rendszeres hatások, hogy reggel egyéni csendesség, aztán *prima hora*, este *vespera*. S volt *„lépcsőima"* is, este tíz órakor. Talán a tanfolyamok legmeghatóbb pillanatai voltak ezek, amikor ott ültünk a lépcsőkön a Mandák-villa lépcsőházában, s kézenfogva énekeltük az esti énekeket és imádkoztunk... ez nagyon megható volt. Ilyenkor az ember mindig összegezte a napját. Utolsó nap meg az egész tanfolyamát ott a fóti templom lépcsőin, amikor is kimentünk este énekelni. Tulajdonképpen ráébred az ember arra, hogy azért van itt, hogy megtanulja, hogy az Istent hogyan dicsőítse, hiszen egész életünk Isten dicsőítése, e ebben a zene egy különleges dolog, mert azt nem tudja mindenki magas fokon művelni. Nyilván, ha az ember keze vagy a hangja mellémegy, nem fog szólni az Úr-Isten, hogy ez nekem nem tetszik, ez nem az én dicsőségemre szólt, de ahogy a liturgikus könyvben, az ágendában is olvashatjuk, *felkészültnek kell lenni az Isten dícséretére*, nem állhat oda az ember úgy, hogy nem tudja, mit kell csinálni, mert ez valóban egy *szent küldetés*.

Az, hogy én a zene által egy specifikusan luteránus módon evangéliumot hirdethetek, az kiváltság. Nekem ezt adja, adta Fót, mert megerősítette bennem a zene és a teológia kapcsolatát. A zenei szolgálat folyamatos kapcsolat az Istennel, s amikor az ének tényleg imádsággá válik egy-egy ilyen esti alkalmon... az nagyon sokat jelent. Sokszor mondogatták, hogy az ének imádság, de az ember ezt akkor tapasztalja meg, amikor ott van Fóton. És tényleg együtt énekeltünk és éreztük, hogy az Isten kegyelme körülvett minket.

Az ÚRIsten gondviselő jósága öleljen át ezután is, s kísérjen szeretete! Köszönöm, hogy megosztottad velünk fóti kántorképzős élményeidet!

Fót...ez a hárombetűs név évtizedeken át egy különleges helyet jelölt az ott megfordul emberek szívében. Az evangélikusság ifjúsági közösségben való megélésének szinte egyetlen helye volt ez – köszönhetően a pártállami idők nem éppen "egyházbarát" hozzállásának. Ennek ellenére Fót neve az evangélikus egyházban *egyet jelent a rengeteg lelki, zenei és közösségi élményt nyújtó kántorképzéssel.*

Az épületben 1947 óta folyik kántorképzés. A kántor-tanítói állások megszűntetése idején gyülekezeteink orgonista nélkül maradtak. Ezért kellett minél gyorsabban elkötelezett egyháztagokat kiképezni az egyházzenei szolgálat ellátására. Az intézetet évtizedekig egy tanárember, a különös kisugárzású *Kiss János* missziói munkás vezette. A kántorképző legnagyobb hatású tanára és a zenei ügyekért felelős igazgatója pedig *Trajtler Gábor* orgonaművész-lelkész volt. Ő egészen 1998-ig tanított itt. Az intézet jelenlegi igazgatója *Dr. Bencze Gábor egyházzenész.*

A Kántorképző Intézetünk által meghívott vizsgabizottság háromféle bizonyítványt adhat ki:

1) *segédkántori bizonyítványt* alapfokon biztonsággal gyülekezeti énekkíséretre képes jelölteknek;

2) *kántori bizonyítványt* megbízható pedál- és manuál-játékkal bíró jelölteknek, akik könnyebb pedálos orgonaművek előadására is képesek;

3) és *kántori oklevelet* olyanoknak, akik *minden tantárgyból elvégezték tanfolyamaink anyagát*, önálló gyülekezeti kántori szolgálatra bocsáthatóak és *képesek tudatos zenei munkával a további önművelésre* is. Intézetünk fennállása folyamán összesen több mint 140 oklevelet adott ki.

A Tatai Gyülekezet hűséges kántora *Dr. Nagy Erzsébet* a 41. sz. kántori oklevél birtokosa. A vele készült riport itt olvasható: https://tata.lutheran.hu/ujsagok/2015/2015_szeptember.pdf

Azután megformálta az URIsten az embert a föld porából, és élet leheletét lehelte orrába. 1 Móz 2,7

Isten megteremtette Ádámot, ami azt jelenti, hogy az ember. A zsidók nem is használták személynévként a 19. századig, hiszen e szónak *'adama'* nincs is hím- és nőneme a héberben, mert az ádám mindig az *emberi fajt* jelenti, azaz az Embert. A Biblia alapvető tanítása, hogy az embernek testi "porhüvelyén" túl lelke van, mely magától Istentől ered. Érdekes, hogy a nagy görög filozófus, Arisztotelész három lelket említ. Szerinte van növényi, állati és emberi lélek, azaz vegetatív, animális és spirituális létezési formák vannak. Ő azt, mondja, hogy mind a háromnak birtokosai vagyunk, s rajtunk áll, hogy melyiket tesszük meg uralkodónak. Ezzel szemben a Biblia nem "ismeri" a növényi lelket, az állatnak is csak egyféle lelket tulajdonít, míg az embernek háromfélét.

Az egyik a *nefes,* ami állati jellegű, életerőt jelez, mindenben ott van, ami mozog. Jelképe a Bibliában a *vér,* ami a létezés szimbóluma, ezért *tilos azt megenni.*

A másik szó a rúah, ami szellemi, spirituális léleknek fordítható, de az az, ami nemcsak az egyén, hanem a közösségek életét, fejlődését befolyásolja. Rúah Elohím az Örökkévaló szelleme, így is olvashatjuk a teremtéstörténetben: "Isten szelleme lebegett a víz fölött" (A szellem szó a magyar nyelvben egész mást jelöl, hiszen a magyar nyelv csodálatos képi gondolkodása nagyon jól jelzi, hogy ha a lélek szót használjuk, abban mi minden benne foglaltatik! Csak aki nem ismeri a magyar anyanyelvét, az "variál és okoskodik" a Szent Szellem kifejezéssel!)

A harmadik héber szó a *nesamá*, ami minden ember egyéni, halhatatlan lelkét jelenti, amely fölött az Isten rendelkezik, s amelyen keresztül tart kapcsolatot az ember a Teremtőjével. A *nesamá* szó rokona a lélegzetet jelentő nesimának - ahogy a magyarban is egy tőről származnak. A bibliai hagyomány ezt tartja a legmagasabb rendű lélektípusnak. Rabbinukus bölcselet azt tanítja, hogy úgy hasonlítanak, de éppenúgy különböznek is lelkeink egymástól,mint égen a csillagok. Salamon példabeszédeiben ezt olvashtajuk: *Az ember lelke – az Örökkévaló mécsese.*

Alkossunk embert a képmásunkra... 1 Móz 1, 26a

Az egyik legérdekesebb kérdésünk életünkben: hogyan is lettünk emberek? Egyesek az evolúcióban, mások a kreációban hisznek - hit mindkettő. Ma ez utóbbit járjuk körül a Teremtéstörténet alapján, mely igen sok érdekességgel szolgál.

Először is a Szentírás nagyon ügyel arra, hogy melyik fogalmat mikor használja. Három "teremtő" igével találkozhatunk: 1) *bárá*=teremteni; 2) *jácár*=alkotni; 3) *ászá*=csinálni, készíteni. Furcsa, de ez utóbbi igealakkal találkozunk a teremtéstörténetben, ráadásul többes számban: "alkossunk/készítsünk embert".

Sokan a királyi többesben gondolkodnak, de ezt a nyelvtani formát akkoriban még nem használta a héber nyelv. Mások úgy gondolják, hogy Isten az angyalok seregéhez szól. Az angyalok társteremtői státusát el kell venünk, mert az angyalok ugyan segítői lehetnek az embernek, de Isten felől nézve ők minmdig "csak" küldöttek (angelosz!). Megint mások a Szentháromságisten-hitet látják ebben a "*pluralis majestetic*/királyi többes"-ben. Kinek szólhat hát ez felszólítás: alkossunk embert?

Az emberhez magához! Isten megalkotja az embert (Ádám), de együtt (önmagunkból és társainkból egyaránt!) mi magunk kell hogy "faragjunk" Embert, a szó nemes értelmében. Azaz Isten nagyszerű művének folytatói mi magunk vagyunk... Lehet-e nagyszerűbb dolog az életben, mint társul szegődni a teremtés művéhez?

A teremtés csodája előtt mindig meghajol az ember. Hogyan lehetséges például az is, hogy lelkünk az anyagba került? Óegyházi atyák sokat gondolkodtak ezen, érdemes néhány megállapításukat felidézni: Az emberi lélek nem része Istennek, nem egy az Igével, Isten Fiával, nem teremtetlen valami, hanem Isten teremtménye. Isten a semmiből *(ex nihilo)* teremtette, tehát előzőleg nem létezett. Nem a szülők nemzik és nem is a tökéletlenebb állapotból fejlődik ki, hanem a lélek magánvaló, mindenkiben egyedi, nem közös s, már a születés előtt jelen van a testben... Sok-sok megállapítás, melyeket érdemes szívünkbe zárni és továbbgondolni!

De miben hasonlít lelkünk elsősorban az Istenhez? Abban, hogy értelmes! Az értelem az ember legkiválóbb képessége, mely által Istent megismeri. S, ha megismerte, szeretni is tudja és szolgálni. A szeretet teljessé teszi a hasonlóságot, mert Isten átadja önmagát annak, aki szereti őt, és részesíti saját isteni életében. Az "alkotás" tehát mindig vallásos-spirituális tevékenység, melynek vannak látható és láthatatlan vetületei, de mindegyik létünk felemelkedését – az Istenhez kerülésünket szolgálja.

fm

Mi kell egy jó beszélgetéshez?

- Hangulatos hely
- Jófej emberek
- Érdekes téma
- Egy kis rágcsálnivaló
- Egy igazán jó beszélgetéshez szerintünk kell Isten is, hogy róla is beszéljünk, és hogy ő is megszólítson minket. Keressünk együtt valami többet, igazibbat, mint amit általában észreveszünk.

fb.com/sopronievangelikusegyetemiifi

Várunk téged is a Soproni Evangélikus Gyülekezet nagyifi körébe, ahol 17-27 éves fiatalok beszélgetnek, filmet néznek, játszanak, kirándulnak.

minden pénteken 20 órakor

Templom u. 12., az udvarról nyíló földszinti teremben

A csoport nevében:
Tóth Károly
evangélikus lelkész
+36-20/824-62-87
karoly.toth@lutheran.hu

Támogatás

Evangélikus Egyházközség Tata

számlaszáma:

63200119-14926282

Egyházfenntartói járulékát, adományait itt is tudjuk fogadni.

Támogatását köszönjük!

Olvasd, linkeld!
Vidd el az otthonmaradtaknak!
Itt olvashatóak a korábbiak:
http://tata.lutheran.hu/ujsag_hirlevelek.htm